

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Statsråden

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
NO-0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/4755-

2. september 2025

Vedr. Statens pensjonsfond utlands investeringer

Jeg viser til brev 26. august 2025 fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite og takker for muligheten til å utdype svarene jeg sendte komiteen 21. august.

Spørsmål 1: «Hva slags informasjon har finansministeren hatt, og siden når, om selskaper i SPUs portefølje som kan ha medvirket til folkerettsbrudd i Gaza?»

Finansdepartementet mottar rutinemessig informasjon etter at Norges Banks hovedstyre har behandlet Etikkrådets tilrådingen og besluttet eventuelle utelukkelse, for å kunne justere fondets referanseindeks. I forbindelse med utelukkelsen av selskapet Caterpillar skjedde dette 8. august. Departementet ble i denne saken orientert den 5. august om at det var avgitt en slik tilråding og at denne skulle behandles 8. august.

Finansdepartementet har videre mottatt redegjørelser om hvordan Etikkrådet vurderer fondets investeringer med tilknytning til folkerettsbrudd i Gaza, blant annet i brev til Finansdepartementet 30. august 2024 og i Etikkrådets årsmelding for 2024.

Finansdepartementet mottar også informasjon i dialogen med organisasjoner og sivilsamfunnet, og gjennom mediasaker og rapporter fra ulike kilder. Eksempler på dette er rapporter og informasjon om selskaper fra blant andre FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i de okkuperte palestinske områdene og Historikere for Palestina. I tillegg foreligger det andre rapporter og lister over selskaper, blant annet fra sammenslutningen Don't Buy Into Occupation. Slik informasjon er nyttig for Etikkrådet og Norges Bank sine vurderinger av om selskaper medvirker til Israels folkerettsstridige krigføring i Gaza.

I tråd med den etablerte ansvarsdelingen som er forankret i Stortinget, gjør ikke Finansdepartementet egne vurderinger av hvorvidt enkeltselskaper opptrer i tråd med de etiske retningslinjene som er fastsatt.

Spørsmål 2: «Hva har finansministeren gjort for å skaffe seg informasjon om selskaper i SPUs portefølje som kan ha medvirket til folkerettsbruddene i Gaza?»

Finansdepartementet følger opp forvaltningen av pensjonsfondet blant annet gjennom kvartalsvise møter med Norges Bank. Videre har departementet årlige møter med Norges Bank og Etikkrådet om praktiseringen av de etiske retningslinjene, og et eget kontaktmøte med Etikkrådet. Oppfølgingen av Etikkrådet og Norges Bank omhandler ikke enkeltselskaper, men hvordan de to virksomhetene ivaretar sine roller knyttet til ansvarlig forvaltning og de etiske retningslinjene.

I flere av de nevnte møtene har konflikten på Vestbredden og i Gaza vært tema, men ikke vurderinger av enkeltselskaper. I møtene har Norges Bank redegjort for sitt arbeid med å følge opp mandatet og kravene til ansvarlig forvaltning, herunder forventningene som følger av retningslinjer fra OECD og FN om økt aktsomhet for fondets investeringer som kan ha tilknytning til områder med krig og konflikt. Videre har Etikkrådet redegjort for sitt arbeid med å vurdere selskaper opp mot de etiske kriteriene i retningslinjene, herunder relevante kriterier for folkerettsbruddene i Gaza.

I møtene som Finansdepartementet har hatt med Norges Bank og Etikkrådet de siste to årene, har departementet blant annet stilt spørsmål om hvordan banken følger opp kravene til økt aktsomhet, hvordan Etikkrådet vurderer tilgangen til informasjon om enkeltselskaper og hvordan informasjonsutvekslingen mellom Norges Bank og Etikkrådet fungerer.

Det er Etikkrådet som innhenter informasjon og vurderer om enkeltselskaper i pensjonsfondet medvirker til folkerettsbruddene i Gaza. I tråd med den etablerte arbeidsdelingen som er forankret i Stortinget, har ikke Finansdepartementet innhentet informasjon for å vurdere enkeltselskaper opp mot de etiske retningslinjene.

Spørsmål 3: «Mener finansministeren at han ga riktig og tilstrekkelig informasjon til Stortinget den 14. mai om SPUs investeringer i selskaper som produserer og/eller vedlikeholder våpen brukt i krigen på Gaza?»

Ja, jeg forsøkte etter beste evne å svare så klart og presist som mulig på spørsmålene som ble stilt meg i spørretimen 14. mai. I mitt brev til komiteen 21. august viste jeg blant annet til at Etikkrådet hadde gått gjennom fondets portefølje for å undersøke om det var selskaper med leveranser av våpen til Israel som kan omfattes av retningslinjene. Etter Etikkrådets vurderinger var det ingen slike selskaper i fondet. Jeg viste også til hva Etikkrådets leder uttalte om dette i finanskomiteens høring om fondsmeldingen dagen før den aktuelle spørretimen.

Spørsmål 4: «I Stortingets behandling av oljefondsmeldingen i 2021, jf. Innst. 556 S (2020-2021)), understreket flertallet vedr. § 4 c i Retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utland at «betegnelsen «våpen» omfatter både ammunisjon og *militært materiell, og at det sentrale er bruken og konsekvensene for sivile* [komiteens utheving]». Til TV2 uttalte Etikkrådets leder Svein Richard Brandtzæg 5. august 2025: «*Etikkrådet har ikke ansett at selskapers salg av flymotorer til Israel rammes av de etiske retningslinjene*». Hva har regjeringen gjort for å sikre at vedtaket følges opp i tråd med Stortingets forutsetninger?»

Finansdepartementet sender hvert år brev til både Etikkrådet og Norges Bank etter at Stortinget har behandlet de årlige meldingene om Statens pensjonsfond. Departementet viser i brevene blant annet til finanskomiteens innstilling.

I mitt brev til kontroll- og konstitusjonskomiteen 21. august viste jeg til at Etikkrådet i sin praktisering legger vekt på blant annet omtalen i de årlige meldingene om Statens pensjonsfond og finanskomiteens innstillinger til disse. Jeg viste videre til hvordan Etikkrådet i årsmeldingen for 2024 gjør rede for forståelsen av det aktuelle kriteriet i spørsmål 4 ovenfor, og hvordan dette hensyntas i praktiseringen. Jeg har på denne bakgrunn lagt til grunn at flertallsmerknaden i Innst. 556 S (2020-2021) tillegges vekt i Etikkrådets praktisering av dette kriteriet, og at Stortingets forutsetninger dermed følges opp som forutsatt.

Spørsmål 5: «I behandlingen av oljefondsmeldingen i 2024, jf. Innst. 421 S (2023-2024), ba flertallet om en redegjørelse for om «*Etikkrådet har trukket for snevre grenser for selskapers uakseptable medvirkning til folkerettsbrudd i OPT sakene.*»

Finansdepartementet bad så Etikkrådet om en redegjørelse, som forelå 30. august samme år. I svarbrevet framkommer det at Etikkrådet legger vekt på «*Omfanget av utelukkelse etter retningslinjens § 4 c ligger an til å være begrenset, og eventuelle anbefalinger fra Etikkrådet vil gjelde få, om noen, selskaper.*» Hvordan ble Etikkrådets redegjørelse fulgt opp fra departementets side?»

Etikkrådets redegjørelse 30. august 2024 ble fulgt opp ved at Finansdepartementet redegjorde for denne i Nasjonalbudsjettet 2025 (Meld. St. 1 (2024-2025)). Departementet skrev blant annet følgende i avsnitt 7.4 i meldingen: «*Etikkrådets redegjørelse var etter departementets syn grundig og klargjørende. Departementet merker seg også at Etikkrådet trakk frem at omfanget av utelukkelse av selskaper med forbindelse til Vestbredden etter hvert kunne forventes å øke noe som følge av det økte konfliktnivået og føringene som kan utledes fra ICJs uttalelse.*» Finanskomiteen hadde ingen merknader til omtalen, jf. Innst. 2 S (2024–2025).

Dette ble videre fulgt opp gjennom at Finansdepartementet i meldingen om Statens pensjonsfond 2025 redegjorde for hvilke kriterier i de etiske retningslinjene som er relevante for å vurdere selskaper med virksomhet i krig- og konfliktområder og selskapers produksjon og salg av våpen. Dette omfattet også Etikkrådets arbeid med å vurdere enkeltelskaper

med virksomhet med tilknytning til Vestbredden og Gaza. I finanskomiteens innstilling til fondsmeldingen (Innst. 463 S (2024–2025)) uttalte flertallet blant annet:

«Kriteriene i de etiske retningslinjene fungerer godt, og er viktige for å gi et forutsigbart grunnlag for Etikkrådets arbeid med utelukkelse av selskaper. Etikkrådets gjennomgang har vist at utelukkelseskriteriene er effektive, og at kombinasjonen av adferd- og produktkriterier bidrar til at selskaper som ikke oppfyller de strenge etiske kravene, utelukkes. Flertallet merker seg at rådet har en systematisk og prinsipiell tilnærming til utelukkelse, og støtter dette. Utvikling av de etiske retningslinjene bør skje etter brede gjennomganger, der de ulike kriteriene vurderes i sammenheng.»

Spørsmål 6: «Komiteen viser til rapporten Finansdepartementet og Norges Banks representantskap mottok fra Menon Economics 6. juni i fjor, som bl.a. anbefalte at det opprettes et hurtigløp for å stenge ute selskaper som åpenbart bryter med reglene og at det vurderes å innføre et regelbasert rammeverk for å utestenge land på politiske vilkår. Hvordan har Finansdepartementet fulgt opp disse anbefalingene?»

Som vist til i mitt brev 21. august, ble rapporten fra Menon Economics utarbeidet på oppdrag fra Norges Banks representantskap som del av representantskapets tilsynsarbeid.

Representantskapet omtalte rapporten og sine vurderinger i Dokument 9 (2024–2025) som ble lagt frem for Stortinget 10. april i år. I sin behandling av rapporten den 27. mai ba finanskomiteen i Innst. 500 S (2024–2025) departementet om å vurdere behovet for å både klargjøre og kommunisere ansvarsforhold og prosesser ytterligere i forbindelse med den varslede gjennomgangen av arbeidet med ansvarlig forvaltning av fondet.

Finansdepartementet vil komme tilbake til oppfølgingen av finanskomiteens merknad.

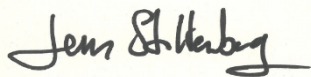
Spørsmål 7: «Siden Norges Bank sitt uttrekk av ulike Israelske selskaper ikke begrunnes med de etiske retningslinjene, kan finansministeren opplyse komiteen om hvorvidt Bet Shemesh Engines vil falle innenfor eller utenfor dagens retningslinjer for SPU?»

Etikkrådets vurderinger av enkeltelskaper er og bør være grundige og innebærer blant annet kontakt med selskapene for å klargjøre fakta. Ettersom Norges Bank har solgt seg ut av dette selskapet innenfor rammene i mandatet, vil spørsmålet om det faller innenfor eller utenfor retningslinjene heller ikke bli vurdert av Etikkrådet. I tråd med den etablerte arbeidsdelingen som er forankret i Stortinget, ligger det ikke til Finansdepartementet å vurdere dette selskapet opp mot de etiske retningslinjene.

Spørsmål 8: «Er det finansministerens oppfatning at eksempler lik Bet Shemesh Engines bør kunne utelukkes med utgangspunkt i retningslinjene for SPU?»

I tråd med den etablerte arbeidsdelingen som er forankret i Stortinget, vurderer ikke Finansdepartementet om enkeltselskapers produksjon eller atferd kan være i strid med retningslinjene.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jens Stoltenberg', is placed on a light yellow rectangular background.

Jens Stoltenberg